

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.411.002.06.2020

Ilona Skipor
Burmistrz Miasta Brzeziny
Urząd Miasta Brzeziny
ul. Henryka Sienkiewicza 16
95-060 Brzeziny

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/20/002 – Bezpieczeństwo zdrowotne użytkowania boisk przyszkolnych wykonanych ze sztucznej nawierzchni.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi
ul. Kilińskiego 210, 93-106 Łódź
T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90
llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Brzeziny, ul. Henryka Sienkiewicza 16, 95-060 Brzeziny (dalej: Urząd).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ilona Skipor, Burmistrz Brzezin od dnia 20 listopada 2018 r. (dalej: Burmistrz Miasta). W okresie objętym kontrolą funkcję Burmistrza poprzednio pełnił Marcin Pluta (od 14 grudnia 2010 r. do 20 listopada 2018 r.). (akta kontroli str. 2-8)
Zakres przedmiotowy kontroli	Spełnianie norm wymaganych dla granulatu użytego do budowy boisk o sztucznej nawierzchni.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2015 r. do 31 maja 2020 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie, jeżeli zdarzenia mające wówczas miejsce miały wpływ na kontrolowany okres.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Michał Maćkiewicz, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LLO/60/2020 z 8 maja 2020 r. (akta kontroli str. 1)

¹Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że Burmistrz Miasta Brzeziny podejmował adekwatne działania celem zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego użytkowników boiska piłkarskiego z nawierzchnią wykonaną ze sztucznej trawy, w ramach kompleksu sportowego „Moje Boisko - Orlik 2012”. Projekt adaptacyjny boiska został sporządzony w oparciu o wytyczne Ministerstwa Sportu i Turystyki. Wyloniony w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego Wykonawca inwestycji zobowiązany był do przedstawienia stosownych atestów Narodowego Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny (dalej: PZH), które potwierdzały spełnienie wymogów sanitarnych i higienicznych stosowanych na obiekcie materiałów, w tym nawierzchni boiska do piłki nożnej. W związku z brakiem skarg, petycji, wniosków dotyczących niepokojących objawów związanych z wpływem granulatu EPDM³ i SBR⁴ na użytkowników boiska, a także posiadaniem wymaganych atestów PZH dla użytych do budowy boiska, Burmistrz Miasta nie podejmował żadnych działań w tym zakresie.

W próbkach granulatu przebadanych pod kątem zawartości wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, kadmu, ftalanów, migracji określonych pierwiastków nie stwierdzono niezgodności z wymaganiami określonymi w Rozporządzeniu (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 18.12.2006 r. – REACH⁵ oraz Normie PN-EN 71-3:2019-07⁶.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Spełnianie norm wymaganych dla granulatu użytego do budowy boisk o sztucznej nawierzchni.

Opis stanu faktycznego

Budowa kompleksu sportowego „Moje Boisko – Orlik 2012”, w skład którego wchodziły boisko do piłki nożnej, boisko wielofunkcyjne oraz budynek zaplecza sanitarno - szatniowego, realizowana była w okresie od 20 lipca 2012 r. do 30 listopada 2012 r. Środki wydatkowane na realizację inwestycji w 2012 r. obejmujące m.in. wykonanie dokumentacji projektowej, roboty budowlane, nadzór inwestorski,

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ EPDM (ang. ethylene propylene diene monomer [rubber]) – terpolimer otrzymywany z monomerów etylenowo-propylenowo-dienowych. Jest elastomerem usieciowanym w procesie wulkanizacji siarkowej lub nadtlenkowej. Cechuje się dobrymi właściwościami do odwracalnej deformacji pod wpływem działania sił mechanicznych, z zachowaniem ciągłości jego struktury. Dzięki swoim właściwościom znalazł szerokie zastosowanie w produkcji wyrobów dla przemysłu motoryzacyjnego: uszczelnienia drzwi i szyb, elementy amortyzujące i budownictwa. Są to m.in. profile uszczelniające do stolarki tworzywowej, węże hydrauliczne, osłony kabli, oraz pokrycia dachowe. Popularnym zastosowaniem jest wykonywanie nawierzchni bezpiecznych placów zabaw. Ponadto EPDM szeroko stosowany jest w przemyśle spożywczym jako materiał na węże przesyłowe oraz uszczelnienia. Mieszanki zawierające EPDM znalazły zastosowanie także w budownictwie do produkcji kołnierzy do okien dachowych.

⁴ SBR (ang. styrene-butadiene rubber) - kauczuk butadienowo-styrenowy [rodzaj gumy]. Organiczny związek chemiczny, polimer otrzymywany z dwóch monomerów, styrenu i 1,3-butadienu. Bardzo często zastępuje naturalny kauczuk. Wykorzystywany m.in. do produkcji opon i podeszw obuwia, a także w nawierzchniach boisk wykonanych z tworzyw sztucznych – w postaci granulatu stabilizującego żdzbla trawy, gdzie pełni także funkcje amortyzujące.

⁵ Rozporządzenie (WE) NR 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE; Dz.U. W.E. Nr 396 z 30 grudnia 2006 ze zm.

⁶ „Bezpieczeństwo zabawek – Część 3: Migracja określonych pierwiastków”.

wykonanie przyłączy, wyposażenie stałe kompleksu wyniosły 1.279,7 tys. zł⁷, z tego ze środków własnych gminy 446,4 tys. zł, i ze środków dotacji 833,3 tys. zł⁸. Za przygotowanie dokumentacji, wniosków o udzielenie dotacji oraz postępowania o udzielenie zamówienia publicznego odpowiadał Wydział Rozwoju Infrastruktury i Mienia Urzędu Miasta Brzeziny. Projekt adaptacyjny boiska został wykonany w oparciu o wytyczne Ministerstwa Sportu i Turystyki.

W wyniku prowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego Urząd podpisał 9 lipca 2012 r. umowę⁹ na budowę kompleksu boisk sportowych w ramach programu „Moje Boisko – Orlik 2012” (boisko piłkarskie oraz boisko wielofunkcyjne wraz z zapleczem sanitarno – szatniowym) w Gminie Miasto Brzeziny przy Szkole Podstawowej Nr 2 w Brzezinach (...) na kwotę 1.228,0 tys. zł brutto.

Wyłoniony w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego Wykonawca inwestycji zobowiązany był do przedstawienia stosownych atestów PZH, które potwierdzały spełnienie wymogów sanitarnych i higienicznych stosowanych na obiekcie materiałów w tym dla nawierzchni boiska do piłki nożnej zawierającej m.in. granulę EPDM. Dokumenty te zostały dołączone do oferty wykonawcy z dnia 15 czerwca 2012 r. oraz dokumentacji powykonawczej.

Inwestycję odebrano protokołem końcowym¹⁰ podpisanym przez przedstawicieli obu stron z udziałem inspektora nadzoru inwestorskiego. Protokół z odbioru końcowego został podpisany w dniu 21 grudnia 2012 r.

(akta kontroli str. 9-116, 127-452, 492-505, 521-540, 542-550)

Decyzją¹¹ z dn. 14 lutego 2013 r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego udzielił Gminie Miasto Brzeziny pozwolenia na użytkowanie kompleksu boisk sportowych „Moje boisko – Orlik 2012” (z boiskami do piłki nożnej i wielofunkcyjnym, i budynkiem zaplecza) zlokalizowanym w Brzezinach przy ul. Sienkiewicza 17.

(akta kontroli str. 101-102)

Decyzją¹² z dnia 14 marca 2013 r. Burmistrz Miasta oddał Szkole Podstawowej nr 2 im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego z siedzibą w Brzezinach przy ul. Sienkiewicza 17 w trwały współzarząd¹³ (...) nieodpłatnie na czas nieoznaczony kompleksu boisk sportowych wybudowanych w ramach programu – „Moje Boisko – Orlik 2012”. W związku z wykonaniem ww. decyzji Urząd przekazał obiekt protokołem zdawczo – odbiorczym w dniu 29 marca 2013 r. W protokole określono obowiązki Szkoły Podstawowej nr 2 w Brzezinach, m.in. utrzymanie obiektu we właściwym stanie technicznym.

Od przekazania kompleksu boisk we współzarząd, Szkoła jeden raz uzupełniła granulę – 15 czerwca 2015 r, tj. zamówiono 1800 kg granulatu SBR za kwotę 3 200,00 zł. Burmistrz wyjaśniła, że Urząd nie posiada dokumentów

⁷ Na łączną kwotę składało się: 45,00 zł - mapa do celów opiniodawczych, 1 845,00 zł - mapa do celów projektowych, 25 830,00 zł - opracowanie projektu budowlanego, 1 228 000,00 zł - roboty budowlane, 23 985,00 zł - nadzór inwestorski.

⁸ Umowa dotacji nr 4/PF/Or/2012 z dnia 5 kwietnia 2012 r. zawarta pomiędzy Województwem Łódzkim a Gminą Miasto Brzeziny oraz umowa dotacji nr 2012/0331/0922/UDOT/DIS/TZ z dnia 22 sierpnia 2012 r. zawarta pomiędzy Ministrem Sportu i Turystyki a Gminą Miasto Brzeziny.

⁹ Z terminem realizacji do 30 listopada 2012 r.

¹⁰ Protokół końcowy rozpoczynający odbiór spisany w dniu 7 grudnia 2012 r. a protokół odbioru z zakończenia czynności odbiorowych został spisany 21 grudnia 2012 r.

¹¹ Decyzja nr 06/2013.

¹² Decyzja z dnia 14 marca 2013 r., znak: RI.6844.2.2013.

¹³ Oddany w trwały współzarząd dla Szkoły Podstawowej nr 2 w Brzezinach oraz Gimnazjum im. Władysława Stanisława Reymonta, ½ części zabudowanej nieruchomości w celu prowadzenia statutowej działalności Szkoły i Gimnazjum z tym że Szkoła Podstawowa nr 2 będzie korzystać z budynku szkolnego i magazynu blaszanego przy ul. Sienkiewicza 17 (...) oraz kompleksu boisk sportowych wybudowanych w ramach programu „Moje Boisko – Orlik 2012 (...).

potwierdzających, że w 2015 r. Szkoła konsultowała się w sprawie zamówienia rodzaju granulatu do uzupełnienia.

Urząd nie dokonał formalnego przekazania dokumentacji budowy obiektu, zawierającej m.in. certyfikaty potwierdzające spełnianie warunków bezpieczeństwa zastosowanych materiałów, w tym również dotyczące nawierzchni ze sztucznej trawy wbudowanej na boisku do piłki nożnej, jednakże Burmistrz wyjaśnił, że dyrekcja szkoły otrzymała ww. dokumenty. Zawierały one przede wszystkim atest higieniczny¹⁴ oraz dokumentację powykonawczą w tym badanie laboratoryjne¹⁵ na kompletny system nawierzchni ze sztucznej trawy piłkarskiej, który obejmował włókna trawy syntetycznej oraz wypełnienie z granulatu gumowego EPDM i piasku kwarcowego, jak również instrukcję użytkowania i pielęgnacji boisk z syntetyczną nawierzchnią trawiastą.

(akta kontroli str. 9-121, 127-491, 507-520)

W 2014 r. Urząd w ramach usunięcia usterek pogwarancyjnych zgłosił do naprawy środkowego pasa sztucznej trawy z uszkodzonym włóknem. Wykonawca usunął usterki 12 czerwca 2014 r.

(akta kontroli str. 492-506)

Urząd w latach 2015 – 2020¹⁶ nie ponosił kosztów utrzymania, zarówno eksploatacyjnych jak i inwestycyjnych boiska.

(akta kontroli str. 9-12)

W okresie objętym kontrolą w ewidencji skarg i wniosków Urzędu nie odnotowano żadnych skarg, wniosków lub petycji dotyczących szkodliwego wpływu granulatu na boisku na zdrowie uczniów/osób z niego korzystających. Ponadto ze względu na brak jakichkolwiek sygnałów o szkodliwym wpływie granulatu na zdrowie użytkowników, Urząd nie zlecał badań składu granulatu pod kątem spełniania norm zawartości substancji niebezpiecznych. Od momentu przekazania Szkołe kompleksu, kontrola boiska i jego stanu technicznego znalazła się w gestii szkoły a Urząd nie przeprowadzał kontroli obiektu.

(akta kontroli str. 541)

Zasady bezpiecznego użytkowania obiektu w postaci „Regulaminu korzystania z kompleksu boisk „Moje Boisko-Orlik 2012 w Brzezinach przy ul. Sienkiewicza 17” (dalej: Regulamin) przy Szkole Podstawowej nr 2 w Brzezinach określono w załączniku nr 2 do Uchwały Rady Miasta Brzeziny¹⁷ z dnia 26 marca 2013 r. Regulamin został udostępniony użytkownikom boiska w widocznym miejscu na budynku szatniowo - sanitarnym obiektu oraz na stronie internetowej Urzędu¹⁸. W Regulaminie korzystania z kompleksu boisk nie przewidziano wprost informacji o ewentualnym oddziaływaniu granulatu lub innych elementów nawierzchni boisk sportowych na zdrowie użytkowników, ani nie wskazano zasad zgłaszania lub postępowania w razie wystąpienia takich objawów. Niemniej w § 21 Regulaminu zamieszczono obowiązek niezwłocznego informowania opiekuna grupy i animatora o wszelkich stwierdzonych skaleczeniach, urazach, itp.

(akta kontroli str. 9-12, 106-110)

¹⁴ Atest higieniczny PZH z dnia 24 marca 2009 r na granulata EPDM z recyklingu gumy technicznej, znak HK/B/0087/02/2009.

¹⁵ Raport z badania laboratoryjnego produktu GREENIE XTM6008 D.

¹⁶ Za okres styczeń-maj 2020

¹⁷ Uchwała nr XXXII/143/2013 Rady Miasta Brzeziny z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie przyjęcia regulaminów korzystania z kompleksów boisk sportowych „Moje Boisko – ORLIK 2012”

¹⁸ www.bip.brzeziny.pl/brz/plany-i-programy/regulamin-korzystania/4103.przyjecia-regulaminow-korzystania-z-kompleksow-boisk-sportowych-quotMoje-boisko-.html Odsłona dnia 18 czerwca 2020 r.

Kompleks „Moje Boisko Orlik - 2012” przy Szkole Podstawowej nr 2 w Brzezinach wybudowano na terenie dwóch boisk szkolnych, na których znajdowała się nawierzchnia asfaltowa i otoczonych bieżnią żużlową.

Przy planowaniu inwestycji nie wykonywano analiz alternatywnych rozwiązań technicznych przebudowy boiska, w tym nie zlecano żadnych ekspertyz w zakresie materiałów używanych do produkcji nawierzchni sportowych. Ponadto Urząd nie posiadał dokumentów potwierdzających porównywanie kosztów budowy i użytkowania boisk typu ORLIK z boiskiem trawiastym.

(akta kontroli str. 9-116)

W próbkach granulatu, pobranego z murawy boiska piłkarskiego przy Szkole Podstawowej nr 2 w Brzezinach, przebadanych pod kątem zawartości wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, kadmu, ftalanów, migracji określonych pierwiastków nie stwierdzono niezgodności z wymaganiami określonymi w Rozporządzeniu (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 18.12.2006 r. – REACH) oraz Normą PN-EN 71-3:2019-07.

(akta kontroli str. 122-126)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Łódź, 14 lipca 2020 r.

Kontroler
Michał Maćkiewicz
doradca ekonomiczny

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
Dyrektor
Przemysław Szewczyk

podpis